

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2023

Nr. 7

NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 17 november 2022

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2023 komt te luiden:

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2023 (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	32.919.971	27.178.059	18.637.558
	Beleidsartikelen	32.390.039	26.648.127	18.502.208
1	Goed functionerende economie en markten	304.412	340.794	31.934
2	Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	5.734.096	4.423.911	576.949
3	Toekomstfonds	172.014	228.337	80.200
4	Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering	13.989.888	15.969.367	4.505.077
5	Een veilig Groningen met perspectief	4.486.758	4.490.008	11.735.415
6	Bijdrage Nationaal Groeifonds	7.702.871	1.195.710	1.572.633
	Niet-beleidsartikelen	529.932	529.932	135.350
40	Apparaat	529.932	529.932	135.350
41	Nog onverdeeld			

Toelichting**Algemeen**

Met deze nota van wijziging op de EZK-ontwerpbegroting 2023 wordt de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) gewijzigd in verband met het aangekondigde prijsplafond voor kleinverbruikers, de Tegemoetkoming Energiekosten voor energie-intensieve mkb-bedrijven (TEK) en aanpassingen in de BMKB-Groen. Ook wordt het voedingsbudget voor het Nationaal Groeifonds bijgesteld vanwege definitieve toekenningen aan projecten en de verwerking van

dekking van moties ingediend tijdens de Algemene Politieke Besluitingen, en worden de NGF-toekenningen verwerkt op de betreffende beleidsartikelen. Ook worden enkele correcties doorgevoerd voor de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) en de gereserveerde middelen voor uitvoeringskosten medeoverheden.

Onderdeel A

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

De meerjarige doorwerking verplichtingen en uitgaven met betrekking tot het gewijzigde beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei, artikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering en artikel 6 Bijdrage Nationaal Groeifonds komen er als volgt uit te zien:

Tabel 1 Meerjarige doorwerking verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
2	Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei					
	Stand vóór nota van wijziging	3.876.152	2.340.639	2.391.770	2.346.253	2.391.208
	Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)	152.600				
	PhotonDelta (EZK)	266.644				
	Tegemoetkoming Energiekosten (TEK)	1.400.000	300.000			
	Uitvoeringskosten TEK	38.700	19.000			
	BMKB	- 50.000				
	BMKB groen	50.000				
	Stand na nota van wijziging	5.734.096	2.659.639	2.391.770	2.346.253	2.391.208
4	Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering					
	Stand vóór nota van wijziging	13.736.744	1.414.567	1.425.828	1.555.192	1.592.257
	Uitvoeringskosten RVO.nl Tegemoetkoming Energieprijzen 2022 en Prijsplafond Europees Nederland 2023	2.523				
	Prijsplafond Caribisch Nederland Nederland	15.000				
	Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	113.725				
	Kasschuif budget uitvoeringskosten medeoverheden	103.896			- 51.948	- 51.948
	Energiehulp Oekraïne	18.000				
	Stand na nota van wijziging	13.989.888	1.414.567	1.425.828	1.503.244	1.540.309
6	Bijdrage Nationaal Groeifonds					
	Stand vóór nota van wijziging	8.574.169	4.136.810	4.136.870	103.581	70.883
	Dekking WKR	- 241.000				
	Dekking Westerschelde tunnel	- 28.000		- 28.000	- 28.000	- 28.000
	Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)	- 152.600				
	PhotonDelta (EZK)	- 266.644				
	Werklandschappen van de toekomst (BZK)	- 26.154				
	Zelfdenkende moleculaire systemen (OCW)	- 96.900				
	Cellulaire Agricultuur (LNV)	- 60.000				
	Stand na nota van wijziging	7.702.871	4.136.810	4.108.870	75.581	42.883
Totaal	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat					
	Stand vóór nota van wijziging	31.680.181	11.475.014	10.198.774	5.932.103	5.772.623
	mutatie artikel 2	1.857.944	319.000	0	0	0
	mutatie artikel 4	253.144	0	0	- 51.948	- 51.948
	mutatie artikel 6	- 871.298	0	- 28.000	- 28.000	- 28.000
	Stand na nota van wijziging	32.919.971	11.794.014	10.170.774	5.852.155	5.692.675

Tabel 2 Meerjarige doorwerking uitgaven (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
2	Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei					
	Stand vóór nota van wijziging	2.708.363	1.675.554	1.610.229	1.359.442	1.296.354
	Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)	42.900	39.490	35.390	34.820	
	PhotonDelta (EZK)	84.948	84.949	96.747		
	Tegemoetkoming Energiekosten (TEK)	1.400.000	300.000			
	Uitvoeringskosten TEK	38.700	19.000			
	Brexit Adjustment Reserve (BAR)	149.000				
	Stand na nota van wijziging	4.423.911	2.118.993	1.742.366	1.394.262	1.296.354
4	Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering					
	Stand vóór nota van wijziging	6.084.453	5.793.439	6.017.121	5.849.262	5.756.726
	Prijzplafond Europees Nederland	9.748.495				
	Uitvoeringskosten RVO.nl Tegemoetkoming Energieprijzen 2022 en Prijzplafond Europees Nederland 2023	2.523				
	Prijzplafond Caribisch Nederland Nederland	12.000	3.000			
	Kasschuif budget uitvoeringskosten medeoverheden	103.896			- 51.948	- 51.948
	Energiehulp Oekraïne	18.000				
	Stand na nota van wijziging	15.969.367	5.796.439	6.017.121	5.797.314	5.704.778
6	Bijdrage Nationaal Groeifonds					
	Stand vóór nota van wijziging	1.572.633	2.602.163	2.584.862	2.592.876	2.500.229
	Dekking WKR	- 241.000				
	Dekking Westerschelde tunnel			- 28.000	- 28.000	- 28.000
	Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)	- 42.900	- 39.490	- 35.390	- 34.820	
	PhotonDelta (EZK)	- 84.948	- 84.949	- 96.747		
	Werklandschappen van de toekomst (BZK)	- 1.925	- 4.022	- 6.758	- 6.989	- 6.460
	Zelfdenkende moleculaire systemen (OCW)	- 6.150	- 14.650	- 16.450	- 15.850	- 16.850
	Cellulaire Agricultuur (LNV)		- 15.000	- 10.000	- 10.000	- 10.000
	Stand na nota van wijziging	1.195.710	2.444.052	2.391.517	2.497.217	2.438.919
Totaal	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat					
	Stand vóór nota van wijziging	15.954.520	13.799.160	12.552.212	11.828.915	11.228.882
	mutatie artikel 2	1.715.548	443.439	132.137	34.820	
	mutatie artikel 4	9.884.914			- 51.948	- 51.948
	Mutatie artikel 6	- 376.923	- 158.111	- 193.345	- 95.659	- 61.310
	Stand na nota van wijziging	27.178.059	14.084.488	12.491.004	11.716.128	11.115.624

Toelichting verplichtingen en uitgaven

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei

Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)

De commissie heeft geadviseerd om de voorwaardelijke toekenning van € 210 mln om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning van € 152,6 mln voor de eerste vier jaar en een voorwaardelijke toekenning van € 57,5 mln voor de laatste vier jaar. Het voorstel bevat een aanpak voor de opschaling van 15 publiek private samenwerkingen (PPS-en) in het beroepsonderwijs.

PhotonDelta (EZK)

De commissie heeft geadviseerd het bedrag van € 266,6 mln (fase 1) om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning. Fase 2 (€ 205 mln) blijft voorwaardelijk toegekend. Het project PhotonDelta heeft een haalbaarheidsonderzoek afgerond naar de kansrijkheid van een EU foundry. De resultaten zijn positief.

TEK-regeling

Voor de regeling Tegemoetkoming Energiekosten voor energie-intensief mkb (TEK), zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 14 oktober 2022 (Kamerstuk 32 637, nr. 507) en nader uitgewerkt in de Kamerbrief «Nadere uitwerking leidt tot aanpassing energie-intensiteit TEK-regeling» van 9 november 2022, wordt een budget geraamd van € 1,7 miljard. Van dit budget wordt € 1,4 miljard in 2023 geraamd en € 0,3 miljard in 2024. Bij deze raming worden, net als bij de regeling voor kleinverbruikers, vooralsnog dezelfde uitgangspunten gehanteerd als in de Miljoenennota. Dit betekent dat het kabinet in deze voorlopige raming uitgaat van een gasprijs van € 122,73 per megawattuur zoals aangehouden in de ontwerpbegroting 2023. Deze raming is nadrukkelijk een voorlopige, waarbij de feitelijke uitgaven hoger of lager zullen uitvallen afhankelijk van de prijsontwikkeling van de energieprijzen. Het kabinet zal uiterlijk bij Voorjaarsnota 2023 deze raming herijken op basis van de op dat moment bekende inzichten over de feitelijke kosten.

Bijdrage aan RVO.nl voor de TEK-regeling

De regeling Tegemoetkoming Energiekosten (TEK) voor energie-intensief mkb, zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 14 oktober 2022 (Kamerstuk 32 637, nr. 507), wordt ontwikkeld in nauwe samenwerking met de uitvoerder van de regeling, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). De globale raming van de kosten van de RVO.nl als bijdrage bij de ontwikkeling en vervolgens uitvoering van de regeling is € 38,7 mln in 2023 en € 19,0 mln in 2024. Het gaat hierbij met name om kosten van ICT, financieel beheer, juridische ondersteuning, communicatie en de afhandeling van aanvragen.

BMKB-Groen

Voor de regeling Borgstelling MKB (BMKB) is een groen luik toegevoegd, de BMKB-Groen. In de Kamerbrief Toetsingskader risicoregelingen introductie groen luik BMKB (Kamerstuk 32 637, nr. 506), die op 10 oktober jl. naar uw Kamer is gestuurd, is deze toevoeging aangekondigd. Het kabinet werkt aan een wijziging van de regeling met daarin een verhoging van het garantieplafond van de BMKB-Groen. Dit garantieplafond stijgt in 2023 van € 100 mln naar € 150 mln, waardoor het garantieplafond van de BMKB-Groen over de gehele looptijd uitkomt op € 200 mln. De verhoging van het garantieplafond van de BMKB-Groen komt ten laste van de BMKB, waardoor het garantieplafond van de BMKB daalt van € 665 mln naar € 615 mln in 2023.

Brexit Adjustment Reserve (BAR)

De EU heeft geld beschikbaar gesteld aan meerdere Ministeries (LNV, EZK en FIN) om organisaties die op een negatieve manier geraakt zijn door Brexit te ondersteunen. EZK heeft hiervoor de BAR bedrijfslevenregeling ontwikkeld. Hiervoor is in 2022 € 188 mln en 2023 € 62 mln beschikbaar. De start van de BAR bedrijfslevenregeling is later dan gepland. De regeling is op 1 november 2022 ingegaan. Doordat de regeling later dan gepland open is gegaan is er voor 2022 € 149 mln minder kasbudget nodig, wat middels de tweede supplettoire begroting in mindering wordt gebracht op de begroting 2022 en met deze nota van wijziging wordt toegevoegd aan de begroting 2023.

Artikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Prijsplafond Europees Nederland

In de brief aan de Kamer van 4 oktober (Kamerstukken 36 200, nr. 77) stelt het kabinet voor om het variabele plafondtarief voor elektriciteit en gas vast te stellen op € 1,45/m³ en € 0,40/kWh. De volumegrenzen voor gas en elektriciteit komen in het voorstel op respectievelijk 1.200 m³ gas en 2.900 kWh elektriciteit. Deze maximumtarieven betreffen de variabele leveringstarieven per m³ en kWh (inclusief energiebelasting en btw). Subsidiebevoorschotting vindt per energieleverancier plaats op basis van het verschil tussen het verwachte geleverde volume en het verschil tussen de contractprijzen en het maximale tarief per energiesoort die daadwerkelijk in rekening wordt gebracht (de plafondprijzen). Voor de subsidievestiging achteraf werkt de regering aan een regeling die conform de motie Erkens via een margetoets borgt dat leveranciers niet worden overgecompenseerd. De regering stelt de marges conform de motie Erkens daarbij lager in dan de marges die de afgelopen jaren zijn behaald.

Voor het totaal van de uitgaven voor het prijsplafond worden vooralsnog dezelfde uitgangspunten gehanteerd als in de Miljoenennota. Dit betekent dat het kabinet in deze voorlopige raming uitgaat van een gasprijs van € 122,73 per megawattuur zoals aangehouden in de ontwerpbegroting 2023. Op basis van deze gasprijs is het budgettaire beslag van het prijsplafond circa € 11,2 miljard, waarvan een deel (€ 1.452 mln) geraamd zal worden in 2022 ten behoeve het in december uit te keren voorschot over januari. Het resterende, voor 2023 benodigde (kas)budget van € 9.748 mln wordt met deze nota van wijziging opgenomen in de EZK-begroting 2023. Hierbij is voor de inschatting van de kosten voor kleinverbruikers niet zijnde woningen uitgegaan van 5% van de kosten van het plafond voor elektriciteit en gas. Voor de inschatting van de kosten voor de compensatie van warmteaansluitingen is gerekend met 5% van de kosten van het gasplafond. De kosten verbonden aan de subsidie hangen dus direct samen met de ontwikkelingen van de energieprijzen.

Deze raming is nadrukkelijk een voorlopige, waarbij de feitelijke uitgaven hoger of lager zullen uitvallen afhankelijk van de prijsontwikkeling van de energieprijzen. Het kabinet zal uiterlijk bij Voorjaarsnota 2023 deze raming herijken op basis van de op dat moment bekende inzichten over de feitelijke kosten.

Uitvoeringskosten RVO.nl Tegemoetkoming Energieprijzen 2022 en Prijsplafond Europees Nederland 2023

De uitvoering van zowel de Tegemoetkoming energieprijzen 2022 als de subsidieregeling Tijdelijk prijsplafond energie voor kleinverbruikers brengt kosten met zich mee voor RVO.nl.

Prijsplafond Caribisch Nederland

Net zoals in Europees Nederland is de energierekening in Caribisch Nederland hard gestegen. Vanwege de andere marktsituatie in Caribisch Nederland is een maatwerkregeling opgesteld als evenknie voor het prijsplafond voor energie in Europees Nederland. De regeling kent twee delen. Ten eerst worden de vaste kosten van het netbeheer naar een nultarief teruggebracht. Hiermee worden de huishoudens met een laag verbruik (waaronder huishoudens in energiearmoede) effectief bereikt. Ten tweede wordt voor het variabele tarief een maatregel getroffen.

Vanwege de monopoliepositie van de elektriciteitsbedrijven is het van belang hierbij een prikkel te behouden om kosten en verbruik te beperken. Daarom wordt bij de eindgebruikers 50% van het variabele tarief gedekt, voor zover dit tarief boven USD 0,38 per kWh uitkomt. Met dit pakket is een investering van in totaal € 15 mln gemoeid.

Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)

De systematiek van de SCE lijkt zeer sterk op die van de grotere SDE++-regeling. Door fluctuerende energieprijzen (het correctiebedrag), onderproductie of uitval van sommige projecten betaalt het Rijk vaak uiteindelijk minder subsidie uit dan er maximaal juridisch verplicht was in de subsidiebeschikking. Dit leidt ertoe dat EZK meer subsidieverplichtingen aan kan gaan dan er aan kasmiddelen beschikbaar zijn. Deze systematiek heeft zich in de SDE++-regeling bewezen en zorgt ervoor dat de beschikbare middelen doelmatiger ingezet kunnen worden. Daarom wordt voorgesteld het openstellingsbudget voor de aankomende SCE-ronde van januari 2023 vast te stellen op € 150 mln. Omdat dit openstellingsbudget veel ruimer is dan de oorspronkelijk voorziene € 36,275 mln, is de verwachting dat hiermee aan de verwachte vraag vanuit de sector tegemoet gekomen kan worden. Vanwege het toepassen van de ramingsystematiek conform de SDE++-regeling is het mogelijk om dit grotere openstellingsbudget te realiseren met de reeds voor de SCE op de begroting beschikbare kasmiddelen. Een ophoging van het kasbudget voor de regeling is dus niet nodig.

Kasschuif budget uitvoeringskosten medeoverheden

Om klimaatbeleid tot een succes te maken, is het van groot belang dat overheden schouder aan schouder samenwerken. Daarom zijn bestuurlijke afspraken gemaakt gericht op de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid uit het Klimaatakkoord en het beleidsprogramma Klimaat. In het Coalitieakkoord van het kabinet is voor de jaren 2023 tot en met 2030 in totaal € 5,38 miljard geoormerkt voor de uitvoeringskosten van gemeenten en provincies.

Op verzoek van gemeenten en provincies wordt een schuif van verplichtingen- en kasbudget voorgesteld van in totaal € 103,9 mln van 2026 en 2027 naar 2023.

Energiehulp Oekraïne

In verband met de grootschalige schade die de Oekraïense infrastructuur is toegebracht door Russische aanvallen, in combinatie met de aankomende winter, wordt door EZK gewerkt aan het vanuit Nederland bilateraal Oekraïne *in-kind* voorzien van energietoebehoren en -onderdelen om de elektriciteitsinfrastructuur te repareren. Hiervoor wordt € 18 mln toegevoegd aan de begroting van EZK.

Artikel 6 Bijdrage Nationaal Groeifonds

Omdat het Nationaal Groeifonds gevoed wordt door de EZK-begroting geldt dat een negatieve bijstelling van het budget op de fondsbegroting, na overheveling van middelen naar een andere begroting, op gelijke wijze in mindering wordt gebracht op het voedingsartikel op de EZK-begroting.

Verwerking van dekking van moties ingediend tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen

Dekking WKR

Aangenomen motie van het lid Wilders van 22 september 2022 waarin de regering is verzocht de werkkostenregeling (WKR) voor 2023 te verruimen, waardoor werkgevers meer ruimte krijgen om personeel te compenseren voor de hoge (energie)prijzen via een eenmalige belasting-vrije bonusuitkering. Hiervoor is een bedrag van € 241 mln ten laste van het Nationaal Groeifonds gebracht. Dit bedrag is gelijk verdeeld over de artikelen 1 en 2 van het Nationaal Groeifonds.

Dekking Westerscheldetunnel

Aangenomen motie van het lid Van der Staaij c.s. van 22 september 2022 waarin de regering is verzocht om de Westerscheldetunnel uiterlijk per 2025 tolvrij te maken voor personenauto's en motoren, dit met behulp van een redelijke bijdrage van de provincie Zeeland en daarover in overleg met deze mooie provincie te treden. Hiervoor is een bedrag van € 140 mln ten laste van het Nationaal Groeifonds gebracht. Dit bedrag is gelijk verdeeld over de artikelen 1 en 2 van het Nationaal Groeifonds.

Definitieve toekenningen projecten tweede ronde

In april van dit jaar heeft het kabinet een besluit genomen over de tweede ronde van het Nationaal Groeifonds. Verschillende projecten kregen een toekenning onder voorwaarden of een reservering. Ook voor projecten uit de eerste ronde zijn reserveringen gemaakt. Zes van deze projecten hebben een aangepast voorstel ingediend bij de adviescommissie. Dit betreft vier voorwaardelijke toekenningen en twee reserveringen. De adviescommissie heeft daarover een advies uitgebracht.

Van de twee reserveringen adviseert de adviescommissie om er een af te wijzen. Dit is het project «Ontwikkeladviezen» van het Ministerie van SZW. Over de andere reservering en over de voorwaardelijke toekenningen adviseert de adviescommissie deze om te zetten in een definitieve toekenning. Het betreft de volgende projecten:

Opschaling PPS in beroepsonderwijs (EZK)

De commissie heeft geadviseerd om de voorwaardelijke toekenning van € 210 mln om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning van € 152,6 mln voor de eerste vier jaar en een voorwaardelijke toekenning van € 57,5 mln voor de laatste vier jaar. Het voorstel bevat een aanpak voor de opschaling van 15 publiek private samenwerkingen (PPS-en) in het beroepsonderwijs.

PhotonDelta (EZK)

De commissie heeft geadviseerd het bedrag van € 266,6 mln (fase 1) om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning. Fase 2 (€ 205 mln) blijft voorwaardelijk toegekend. Het project PhotonDelta heeft een haalbaarheidsonderzoek afgerond naar de kansrijkheid van een EU foundry. De resultaten zijn positief.

Werklandschappen van de toekomst (BZK)

De commissie heeft geadviseerd om de reservering van € 26,2 mln om te zetten naar een toekenning. De indieners hebben volgens de commissie een duidelijk verbeterd plan ingediend, waarin de aandachtspunten goed zijn verwerkt.

Zelfdenkende moleculaire systemen (OCW)

De commissie heeft geadviseerd de voorwaardelijk toegekende middelen ad € 96,9 mln om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning. Er ligt nu een duidelijk verbeterd wetenschappelijk plan. De nieuwe focus op chemische AI en uitleg van reservoir computing is helder. Tevens zijn er heldere en ambitieuze mijlpalen gesteld.

Cellulaire Agricultuur (LNV)

De commissie heeft geadviseerd om de voorwaardelijke toekenning van € 60 mln om te zetten in een definitieve toekenning. Conform de voorwaarden van de commissie is het plan significant verkleind en is de focus op onderwijs, opschaling en onderzoek doorgevoerd. De looptijd van het plan is verkort van vijftien naar acht jaar.

Voor de indiening van deze nota van wijziging is uw Kamer vooraf geïnformeerd via de Kamerbrief Besluitvorming over projecten Nationaal Groeifonds van 21 oktober 2022 (Kamerstuk 12 346, nr. 6).

Bijlage 4: Moties en toezeggingen

In Bijlage 4: Moties en toezeggingen van de ontwerpbegroting 2023 van het Ministerie van EZK is per abuis bij het Kamerlid Smolders de partij Forum voor Democratie opgenomen. Dat moet Groep Van Haga zijn.

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,
De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens